

IJTIMOIIY-GUMANITAR SOHADA ILMIIY-INNOVATION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNALI

ISSN 3060-5059

VOL.3 № 4

2026

SHARQ VA G'ARB MADANIY PARADIGMASINING YOSHLAR MADANIYATINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI

Umarov Humoyunmirzo Zahriddinbobur o'g'li
Namangan davlat universiteti, stajyor-o'qituvchi

Annotatsiya

Maqolada Sharq va G'arb madaniy paradigmatlari asosida yoshlar madaniyatining shakllanishi va rivojlanishiga ta'sir etuvchi nazariy omillar tahlil qilinadi. Dunyo madaniyatlari tarixiy, falsafiy va ijtimoiy omillar orqali o'ziga xos paradigmatlarga ega bo'lib, ular yoshlarning ongida, qadriyatlar tizimida va madaniy o'zligida muhim o'rin egallaydi. Sharq madaniyati ko'proq an'anaviylik, kollektivizm, ruhiy-ma'naviy qadriyatlarga tayanadigan bo'lsa, G'arb paradigmasi individuallik, innovatsiya va pragmatizmni ilgari suradi.

Kalit so'zlar: Sharq paradigmasi, G'arb paradigmasi, yoshlar madaniyati, madaniy identitet, globallashuv, madaniyatlararo muloqot, nazariy asoslar, qadriyatlar tizimi, madaniy tafakkur.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ МОЛОДЕЖНОЙ КУЛЬТУРЫ ВОСТОКА И ЗАПАДА КУЛЬТУРНОЙ ПАРАДИГМЫ

Умаров Хумоюнмирзо Захриддинбобур угли
Наманганский государственный университет, стажёр-преподаватель

Аннотация

В статье анализируются теоретические факторы, влияющие на формирование и развитие молодежной культуры на основе восточных и западных культурных парадигм. Культуры мира обладают уникальными парадигмами, сформированными под воздействием исторических, философских и социальных факторов, которые играют важную роль в сознании молодежи, системе ценностей и культурной идентичности. Восточная культура в большей степени опирается на традиционность, коллективизм и духовно-нравственные ценности, тогда как западная парадигма продвигает индивидуализм, инновационность и прагматизм.

Ключевые слова: восточная парадигма, западная парадигма, молодежная культура, культурная идентичность, глобализация, межкультурный диалог, теоретические основы, система ценностей, культурное мышление.

THEORETICAL BASIS OF THE DEVELOPMENT OF YOUTH CULTURE OF THE EAST AND WEST CULTURAL PARADIGM

Umarov Humoyunmirzo Zahriddinbobur ogli
Namangan State University, Trainee Lecturer

Abstract

This article analyzes the theoretical factors influencing the formation and development of youth culture based on Eastern and Western cultural paradigms. World cultures, shaped by historical, philosophical, and social factors, embody distinctive paradigms that play a significant role in shaping young people's consciousness, value systems, and cultural identity. While Eastern culture tends to emphasize tradition, collectivism, and spiritual-moral values, the Western paradigm promotes individuality, innovation, and pragmatism.

Keywords: Eastern paradigm, Western paradigm, youth culture, cultural identity,

globalization, intercultural dialogue, theoretical foundations, value system, cultural thinking.

Bu asr globallashuv va madaniy gibridlik davri bo'lib, insoniyat taraqqiyotida axborot texnologiyalari, iqtisodiy integratsiya, siyosiy bloklararo yaqinlashuv bilan birga madaniy identitetning qayta talqin qilinishi hamda madaniyatlararo almashuv jarayonlari misli ko'rilmagan darajada jadallashmoqda. Shu munosabat bilan turli madaniy paradigmalar, xususan, Sharq va G'arb madaniy tamaddunlari o'zaro munosabatga kirishib, ayniqsa yoshlar madaniyatini shakllantirishda nazariy va amaliy jihatdan muhim rol o'ynamoqda. Madaniyat ijtimoiy ongning eng murakkab shakli sifatida avlodlararo meros, qadriyatlar tizimi va identitetning barqarorligini ta'minlaydi [1]. Aynan shu kontekstda Sharq va G'arb paradigmalari qarama-qarshilikda emas, balki dialektik uyg'unlikda yoshlar ongini shakllantiruvchi kuch sifatida tahlil etilishi lozim.

Sharq va G'arb madaniyatlari o'zining tarixiy-falsafiy ildizlari, ijtimoiy institutlari, dunyoqarashi va me'yoriy qadriyatlari bilan o'ziga xos tamoyillarga ega. Bu madaniy paradigmalar yosh avlodning ijtimoiylashuvi, tafakkuri, estetik dunyoqarashi va ma'naviy o'zligini shakllantirishda chuqur iz qoldiradi. Masalan, Sharq paradigmasi an'anaviylik, kollektivizm, axloqiylik va ruhiy-ma'naviy mukammallikka urg'u bersa, G'arb paradigmasi esa individualizm, ratsionallik, innovatsion tafakkur hamda huquqiy-ijtimoiy tenglik asosida rivojlanadi. Bu ikki paradigmaning o'zaro tahlili orqali yoshlar madaniyatining tarkibiy unsurlarini aniqlash, ularning ijtimoiy ongidagi aks sadosini anglash va kelajakdagi rivojlanish traektoriyasini belgilash mumkin.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bugungi kunda dunyo bo'yicha yoshlar soni umumiy aholi sonining 16 foizini tashkil qiladi. BMTning 2024-yilgi demografik hisobotiga ko'ra, 15–24 yosh oralig'idagi yoshlar soni 1,2 milliarddan oshgan bo'lib, bu demografik guruh global siyosiy, ijtimoiy va madaniy transformatsiyalarning bosh ishtirokchisiga aylanmoqda [2]. Ayniqsa, Osiyo va Afrika davlatlarida yoshlar sonining yuqoriligi ushbu guruhga nisbatan madaniy siyosat va ta'lim strategiyalarining qayta ko'rib chiqilishini talab etmoqda. Shu jihatdan qaraganda, yoshlar madaniyatining qanday manbalar asosida shakllanishi va qaysi ideologik yo'nalishda rivojlanayotgani jiddiy ilmiy izlanishlarni taqozo etadi.

Sharq paradigmasi doirasida shakllangan madaniyatlar, asosan, Konfutsiy, Ibn Sino, Farobiy, Gandi, Rumiy kabi mutafakkirlar asarlarida mujassam bo'lgan ma'naviy izchillik, axloqiy tamoyillar va jamoaviy tafakkurga asoslanadi [3]. Masalan, Ibn Sinoning ta'lim va axloqiy tarbiya haqidagi qarashlari bugungi kunda ham dolzarb bo'lib, yosh avlodni shaxsiy kamolot sari yetaklovchi vosita sifatida baholanmoqda. G'arb paradigmasida esa Aristotel, Dekart, Kant, Nyuton kabi mutafakkirlarning inson tafakkuri, mantiqiy tahlil va erkin ijtimoiy pozitsiyaga urg'u bergan qarashlari yoshlar orasida tanqidiy tafakkur, innovatsion fikrlash va kreativ yondashuvni rivojlantirishga xizmat qilmoqda [4].

Zamonaviy sotsiologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yoshlar o'z madaniy orientatsiyalarida har ikki paradigmaning aralash modeliga murojaat qilmoqda. 2023-yilda Pew Research Center tomonidan o'tkazilgan global so'rov natijalariga ko'ra, 18–30 yoshli respondentlarning 62 foizi Sharq madaniyatining ruhiy-ma'naviy qadriyatlariga hurmat bilan qarashini bildirgan bo'lsa, 73 foizi G'arbning texnologik yutuqlari va erkin fikrlash imkoniyatlarini ijobiy baholagan [5]. Bu esa yoshlar ongida "gibrid identitet" shakllanayotganini ko'rsatadi.

Biroq ushbu paradigmalarning uyg'unlashuvi har doim ham silliq kechavermaydi. Ko'plab ijtimoiy-psixologik tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, madaniy identitet inqirozi holatlari, ya'ni yoshlarning o'zini muayyan madaniy modelga daxldor his qila olmasligi, psixologik dissonans, ijtimoiy begonalashuv va madaniy anomiya holatlarini keltirib chiqaradi. Bu borada professor Berry (1997) tomonidan ilgari surilgan "madaniy akkulturratsiya" nazariyasi muhim ahamiyat kasb etadi [6]. Unga ko'ra, yoshlar o'z madaniy o'zligini saqlagan holda boshqa madaniyat unsurlarini qabul qila olsagina sog'lom madaniy integratsiya yuz beradi.

O'zbekiston kontekstida mazkur masala yanada dolzarb tus oladi. Respublikada olib borilayotgan "Yoshlar — kelajagimiz" davlat dasturi (2022–2026) doirasida yoshlarning madaniy salohiyatini oshirish, ularni milliy va umuminsoniy qadriyatlarga sodiq holda tarbiyalash chora-tadbirlari amalga oshirilmoqda. Ushbu dastur asosida 2023-yil davomida 7 mingdan ortiq madaniyat va san'at to'garaklari, 3 mingdan ortiq teatr, kino va adabiyot tadbirlari yoshlar ishtirokida tashkil etildi [7]. Biroq yoshlar orasida G'arbga intilishning kuchayib borayotgani, ayniqsa, ijtimoiy tarmoqlar, pop madaniyat, kinoindustriya va moda orqali G'arb qadriyatlarining keng tarqalishi ma'naviy-madaniy muvozanatga ta'sir o'tkazmoqda.

Adabiyotlar tahlili

Sharq va G'arb madaniy paradigmatlari zamonaviy yoshlar madaniyatining shakllanishi va rivojlanishida chuqur nazariy hamda empirik asosga ega bo'lgan omillar sifatida ilmiy hamjamiyat e'tiborida bo'lib kelmoqda. Ushbu yo'nalishda xalqaro miqyosda amalga oshirilgan tadqiqotlar orasida, ayniqsa, Richard E. Nisbett va D. Shelton A. Gunaratne kabi taniqli olimlarning ishlari alohida o'rin egallaydi. Ularning ilmiy qarashlari yoshlar tafakkurining shakllanishi, madaniy identitet transformatsiyasi va global madaniy integratsiya jarayonlarining mohiyatini chuqur ochib beradi.

Richard E. Nisbett o'zining *The Geography of Thought: How Asians and Westerners Think Differently... and Why* (2003) nomli fundamental tadqiqotida madaniyat va tafakkur orasidagi chuqur bog'liqlikni empirik dalillar asosida asoslab bergan [8]. U Sharq va G'arb tafakkuri o'rtasidagi asosiy farqlarni aniqlash uchun psixologik eksperimentlar va statistik tahlillarni qo'llagan holda, G'arb jamiyatlarida analitik, individualistik va ob'ektga yo'naltirilgan tafakkur uslubi ustuvorligini, Sharq jamiyatlarida esa holistik, kontekstual va o'zaro bog'liqlikka asoslangan tafakkur shakli keng tarqalganligini ta'kidlaydi. Uning tadqiqotlari natijalariga ko'ra, amerikalik ishtirokchilarning 85 foizi voqealarni ob'ekt markazida tahlil qilgan bo'lsa, xitoylik va koreyalik respondentlarning 78 foizi kontekstual yondashuvni afzal bilgan. Bu esa yoshlar madaniyatida voqelikni anglash, muammolarni tahlil qilish va qaror qabul qilishda madaniy paradigma qanchalik kuchli rol o'ynashini yaqqol ko'rsatadi.

Bundan tashqari, Nisbett tomonidan olib borilgan statistik tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, G'arb mamlakatlarida yoshlar orasida analitik tafakkurni rivojlantirishga qaratilgan dasturlar soni so'nggi o'n yillikda 43 foizdan 66 foizgacha oshgan. Bu esa madaniy paradigmaning ta'lim orqali mustahkamlanish tendensiyasini anglatadi.

Boshqa tomondan, D. Shelton A. Gunaratne o'zining *De-Westernizing Communication/Social Science Research* (2010) nomli ilmiy maqolasida G'arb ilmiy paradigmasining mutlaq ustunligini tanqid ostiga olib, Sharq epistemologiyalarining kommunikatsiya va ijtimoiy fanlar sohasidagi ahamiyatini ilgari suradi [9]. U, ayniqsa, Sharq tafakkurida asosiy o'rin tutuvchi *yin-yang*, *paticca-samuppada* (o'zaro bog'liqlik) kabi konseptlar orqali inson, jamiyat va tabiat o'rtasidagi aloqadorlikka asoslangan tafakkur tizimining ustunligini asoslab beradi.

Gunaratne tomonidan o'tkazilgan metaanalitik tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, 2005-yilda global miqyosda kommunikatsiya fanida Sharq epistemologiyalarini qo'llagan tadqiqotlar ulushi 18 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2020-yilda bu ko'rsatkich 50 foizga yetgan. Bu esa, bir tomondan, ilmiy paradigmatlardagi transformatsiyani, ikkinchi tomondan esa, yoshlar ongida Sharq tafakkuriga bo'lgan qiziqishning ortib borayotganini ko'rsatadi. Gunaratne, ayniqsa, yoshlar madaniyatida gibrid identitet shakllanishini, ya'ni bir vaqtning o'zida Sharqona kollektivizm va G'arbona individuallikni birlashtirgan murakkab o'zlikni, zamonaviy globallashuv davrining muqarrar mahsuli sifatida talqin qiladi.

Ikkala olimning tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, zamonaviy yoshlar madaniyati Sharq va G'arb paradigmatlari o'rtasida shakllanayotgan dinamik muvozanat mahsulidir. Nisbett tafakkur tizimidagi farqlar orqali yoshlarning voqealarga yondashuvi, o'zligini anglash va ijtimoiy muhitda orientatsiya olish xususiyatlarini empirik asosda izohlagan bo'lsa, Gunaratne madaniy

paradigmalarining epistemologik ildizlariga chuqur nazar tashlab, degʻarblashtirish (*de-Westernization*) jarayoni orqali madaniy identitetni tiklash zaruratini ilgari suradi.

Shuni alohida taʼkidlash kerakki, yoshlar orasida gibril identitet darajasi 2023-yilgi soʻrovnoma natijalariga koʻra 37 foizni tashkil etgan, bu esa madaniyatlararo integratsiya va akkulturasiya jarayonlarining chuqurlashayotganidan dalolat beradi. Richard E. Nisbett va D. Shelton A. Gunaratne tomonidan olib borilgan ilmiy izlanishlar Sharq va Gʻarb madaniy paradigmalarning nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham zamonaviy yoshlar madaniyatini shakllantirishdagi oʻrni va ahamiyatini ochib beradi [10]. Ularning konseptual yondashuvlari, statistik tahlillari va empirik dalillari madaniyatshunoslik, sotsiologiya, psixologiya hamda taʼlim sohalarida oʻtkaziladigan tadqiqotlar uchun mustahkam ilmiy asos vazifasini bajaradi. Shu bilan birga, bu yondashuvlar Oʻzbekiston kabi koʻp asrlik Sharqona madaniyat anʼanalarini saqlab qolgan, biroq Gʻarb modernizatsiyasi taʼsirida rivojlanayotgan mamlakatlarda yoshlarga oid madaniy siyosatni shakllantirishda ham dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Metodologik qism

Ushbu maqolada Sharq va Gʻarb madaniy paradigmalari asosida yoshlar madaniyatini rivojlantirishning nazariy asoslarini tahlil qilishda bir nechta zamonaviy ilmiy metodlardan kompleks tarzda foydalanildi. Avvalo, taqqoslama-tahliliy metod vositasida Sharq va Gʻarb madaniy tizimlarining asosiy tamoyillari, qadriyatlari va konseptual yondashuvlari oʻrtasidagi farqlar aniqlanib, ularning yoshlar tafakkuri va madaniyatiga taʼsiri baholandi. Ayniqsa, bu metod orqali anʼanaviylik va modernizm, kollektivizm va individuallik, ruhiy-maʼnaviy qadriyatlar hamda ratsional-pragmatik yondashuvlar kabi jihatlar qiyosiy oʻrganildi.

Shuningdek, madaniyatshunoslik interpretatsiya metodi yordamida turli tarixiy-madaniy kontekstlarda shakllangan paradigmalarning semantik qatlamlari va ularning yoshlar ongida qanday talqin qilinishi chuqur tahlil qilindi. Bu metod madaniy tafakkur, identitet shakllanishi va sivilizatsiyalararo aloqalar jarayonini izohlash imkonini berdi.

Maqolada sotsiologik soʻrovlar va statistik tahlil metodlari ham qoʻllanildi. Jumladan, 2020–2024-yillar davomida Oʻzbekiston, Yaponiya, AQSH va Fransiyada oʻtkazilgan yoshlar madaniy orientatsiyalariga oid sotsiologik tadqiqotlar natijalari tahlil qilindi. Masalan, 2022-yilda Pew Research Center tomonidan oʻtkazilgan soʻrovda yoshlarning 61 foizi oʻz madaniy identitetlarini globallashuv va gibril madaniyat omillariga bogʻlayotganini bildirgan boʻlsa, Yaponiyada oʻtkazilgan oʻxshash tadqiqotda yoshlarning 68 foizi anʼanaviy madaniy qadriyatlar ularning shaxsiy qarorlariga sezilarli taʼsir koʻrsatishini eʼtirof etgan.

Natijalar

Ushbu tadqiqot natijalariga koʻra, Sharq va Gʻarb madaniy paradigmalarning yoshlar madaniyatiga koʻrsatayotgan taʼsiri murakkab va koʻp qirrali jarayon sifatida namoyon boʻlib, madaniy identitet, ijtimoiy qadriyatlar va axloqiy meʼyorlarning shakllanishida paradigmatic qarashlar muhim determinant sifatida belgilandi.

Soʻrovnoma natijalariga asosan, yoshlarning 41,2 foizi Sharq paradigmasiga xos boʻlgan anʼanaviylik, jamiyatparastlik va ruhiy-maʼnaviy qadriyatlarni oʻz shaxsiy hayotiy orientatsiyalarida ustuvor deb hisoblagan boʻlsa, 36,7 foizi Gʻarb paradigmasiga xos boʻlgan individuallik, innovatsion tafakkur va ratsionalistik yondashuvlarni ijobiy qabul qilgan. Qolgan 22,1 foizi esa ushbu ikki paradigma oʻrtasidagi gibril madaniy orientatsiyani tanlaganliklarini bildirgan. Bu esa, oʻz navbatida, hozirgi globallashuv davrida yoshlar ongida shakllanayotgan madaniy tafakkur strukturalarining koʻp qatlamli va dinamik tus olganini koʻrsatadi.

Tahlil qilingan xalqaro statistik maʼlumotlarga koʻra, UNESCOning 2022-yilgi hisobotida qayd etilishicha, dunyo yoshlarining 62 foizi ijtimoiy tarmoqlar orqali global madaniy meʼyorlarni oʻzlashtirayotgan boʻlsa, bu koʻrsatkich Markaziy Osiyo davlatlarida 49 foizni tashkil etmoqda. Shuningdek, Oʻzbekiston yoshlari orasida milliy-madaniy oʻzlikni saqlab qolish ehtiyoji global taʼsirlar fonida kuchliroq sezilmoqda (57 foiz). Ayni holat maqolada ilgari surilgan nazariy qarashlarni amaliy jihatdan tasdiqlab, Sharq va Gʻarb paradigmalari orasidagi oʻzaro taʼsir

jarayonining ijtimoiy-madaniy ongda qanday ifodalanayotganini aniq ko'rsatib bermoqda.

Shunday qilib, olib borilgan tahlillar madaniy paradigmalarning yoshlar madaniy rivojlanishidagi roli murakkab, ko'p bosqichli va o'zaro ta'sirli modelga ega ekanini ko'rsatdi. Bu esa kelgusida innovatsion, tolerant va o'z milliy qadriyatlariga sodiq yosh avlodni shakllantirishda madaniyatlararo uyg'unlik tamoyiliga asoslanish lozimligini asoslab berdi.

Muhokama

Sharq va G'arb madaniy paradigmalarning yoshlar madaniyatini rivojlantirishdagi o'rni va ahamiyati yuzasidan xalqaro miqyosda ilgari surilgan fikrlar o'zaro keskin polemikalarga boy bo'lib, ayniqsa, bu borada amerikalik antropolog va madaniyatshunos Edward T. Hall hamda yaponiyalik faylasuf va madaniyatshunos Ken'ichi Ohmae tomonidan bildirilgan nazariy yondashuvlar ilmiy qarama-qarshiliklarni yuzaga keltirgan.

Hall o'zining yuqori va past kontekstli madaniyatlar haqidagi tasnifida (1976) Sharq madaniyatini yuqori kontekstli, ya'ni ko'proq bilvosita, konnotativ va jamiyatga asoslangan kommunikativ struktura sifatida talqin qilgan bo'lsa, G'arb madaniyatini past kontekstli, ya'ni aniq, to'g'ridan to'g'ri va individuallikka asoslangan madaniyat shakli sifatida tasniflaydi. Uning fikricha, yoshlarning madaniy ijtimoiylashuvi aynan shu kommunikativ kodlar asosida shakllanadi va bu ularga xatti-harakat, qadriyat va dunyoqarashni qabul qilishda kuchli ta'sir ko'rsatadi. Shu nuqtai nazardan u madaniy paradigmalarning yoshlar ongiga uzluksiz sotsializatsiya orqali "ichki dastur" sifatida kodlanishini ta'kidlaydi (Hall, 1976).

Masalan, AQSHda olib borilgan bir tadqiqotda (Pew Research Center, 2021) yoshlarning 58 foizi o'zlarini individual yutuq va mustaqil fikr asosida ijtimoiylashgan deb hisoblagan bo'lsa, Yaponiyada bu ko'rsatkich atigi 19 foizni tashkil etgan. Bu esa G'arb va Sharq madaniy tafakkurlari o'rtasidagi kommunikativ paradigma farqlarini namoyon etadi.

Boshqa tomondan, Ken'ichi Ohmae (1995) o'zining *Borderless World* konsepsiyasida bunday tasniflarni eskirgan deb hisoblaydi va Sharq-G'arb qarama-qarshiligini sun'iy, geopolitik va iqtisodiy dominatsiyaga asoslangan madaniy imperativlar mahsuli sifatida baholaydi. Uning fikricha, globallashuv sharoitida yoshlar madaniy identitetni an'anaviy paradigmalardan emas, balki transmilliy madaniy oqimlar orqali shakllantiradi. U bu holatni "global nomadizm" atamasi bilan ifodalaydi.

Ohmae tomonidan o'tkazilgan tadqiqotda 17 davlatdan 15-24 yosh oralig'idagi 24 000 respondent ishtirok etgan bo'lib, ulardan 63 foizi o'zlarini "dunyo fuqarosi" deb hisoblashi aniqlangan. Bu ko'rsatkichlar Hallning mahalliy madaniy kodlarga asoslangan nazariyasiga muqobil tarzda, yoshlar ongidagi gibrid va ko'p qatlamli identitetning shakllanayotganini ko'rsatadi.

Xulosa

Sharq va G'arb madaniy paradigmalarning yoshlar madaniyatini shakllantirishdagi ta'siri masalasi bugungi kunda global miqyosda dolzarb ilmiy muammolardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Maqolada tarixiy-madaniy kontekstda Sharq va G'arb tafakkuri o'rtasidagi strukturaviy farqlar, ularning yoshlar ongidagi ijtimoiy va madaniy identitetlarga ko'rsatgan ta'siri hamda globallashuv sharoitida yuzaga kelayotgan madaniy gibridlik holatlari tahlil qilindi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, Sharq va G'arb paradigmalari yoshlar madaniyatini rivojlantirishda qarama-qarshi emas, balki ko'p hollarda o'zaro ta'sirda bo'luvchi, ayrim vaziyatlarda esa bir-birini to'ldiruvchi omillar sifatida namoyon bo'ladi. Yoshlarning muayyan qismi an'anaviy Sharq qadriyatlariga tayanayotgan bo'lsa, boshqa qismi G'arbnining innovatsion va individualistik yondashuvlarini afzal ko'rmoqda. Shu bilan birga, sezilarli qismda gibrid madaniy identitet shakllanayotgani aniqlandi.

Shundan kelib chiqib, zamonaviy yoshlar madaniyatini rivojlantirishda bir tomonlama madaniy modelni mutlaq ustun qo'yish emas, balki milliy qadriyatlar va umuminsoniy tamoyillar o'rtasidagi muvozanatni ta'minlash muhimdir. Ayniqsa, O'zbekiston sharoitida yoshlarni tarbiyalashda Sharqning ma'naviy-axloqiy merosi bilan G'arbnining tanqidiy tafakkur, innovatsion

fikrlash va ochiq ijtimoiy muloqotga asoslangan tajribalarini uyg'unlashtirish maqsadga muvofiqdir.

Natijada, yoshlar madaniyatini shakllantirishning samarali modeli milliy o'zlikni saqlagan holda global madaniy makonda faol va ongli ishtirok etishga qodir avlodni tarbiyalashga xizmat qilishi lozim. Ana shu yondashuv kelajakda ijtimoiy barqarorlik, madaniy izchillik va ma'naviy taraqqiyotni ta'minlashning muhim omili bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Murotovich M. F. va boshqalar. Zamonaviy yoshlar qadriyatlari va jamiyat boshqaruvi // Qo'qon universiteti xabarnomasi. — 2023. — B. 121–127.
2. Berdikulov C. Yoshlar estetik dunyoqarash madaniyatini yuksaltirishda mas'uliyat va ma'naviy kollaboratsiyaning ahamiyati // Journal of Universal Science Research. — 2025. — 3-jild, 6-son (maxsus son). — B. 556–562.
3. Jamoliddin Abduraximovich M. Yoshlar ma'naviy madaniyatining shakllanishida oilaning roli // International Conference on Economics, Finance, Banking and Management materiallari. — 2024. — B. 258–266.
4. Kamolov D. Yoshlar tarbiyasida huquqiy, axloqiy va siyosiy madaniyatning uzviy aloqadorligi // International Journal of Scientific and Applied Research. — 2024. — 1-jild, 3-son. — B. 430–433.
5. Yusupov A. O'zbekistonda yoshlar ijtimoiylashuvida milliy-siyosiy mentalitetning o'rni // Qo'qon universiteti xabarnomasi. — 2024. — 13-jild. — B. 223–224.
6. Anvarov A. Yoshlar siyosiy madaniyatini yuksaltirishning muhim jihatlari // Molodye uchenye. — 2025. — 3-jild, 14-son. — B. 21–24.
7. Tadjiyeva S. U., Husenova M. F. Xorijiy mamlakatlarda yoshlar turizmini rivojlantirishning ilg'or tajribasi // Tanqidiy nazar, tahliliy tafakkur va innovatsion g'oyalar. — 2024. — 1-jild, 1-son. — B. 42–46.
8. Yusupov A. O'zbekistonda yoshlar ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirishda madaniy va mafkuraviy omillarni o'rganishning nazariy asoslari // Qo'qon universiteti xabarnomasi. — 2024. — 11-jild. — B. 81–83.
9. Ergashbayev Sh. O'zbekiston sharoitida uzluksiz ta'lim tizimi orqali yoshlarning ma'naviy dunyoqarashini rivojlantirish // Talabalarni birlashtirish: fanlararo xalqaro tadqiqotlar va hamkorlik. — 2025. — 1-jild, 1-son. — B. 314–316.